

Επιχειρηματικότητα και εκπαίδευση: υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές

Στέφανος Τζίμας¹, Γεώργιος Παλάντζας^{1,2}

¹Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Βιώσιμου Σχεδιασμού, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

²Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, Θεσσαλονίκη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, τουλάχιστον τα τελευταία τριάντα χρόνια, είναι αντικείμενο συζήτησης πολιτικών και μελετητών αφού αποτελεί ένα βασικό ζήτημα για την οικονομική ανάπτυξη των κρατών, αλλά και ως παιδαγωγικό ζήτημα αφού πρέπει να βρεθούν τρόποι προσέγγισης της δημιουργικής και εποικοδομητικής συμπεριφοράς των ανθρώπων στο δύσκολο επιχειρηματικό περιβάλλον που επικρατεί. Η παρούσα εργασία σκοπό έχει να διερευνήσει και παρουσιάσει τη διαλειτουργικότητα εκπαίδευσης και επιχειρηματικότητας, αφενός αποτυπώνοντας βιβλιογραφικά την υφιστάμενη κατάσταση και τις σχετικές προοπτικές, και αφετέρου λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας ερωτηματολογίου που διενεργείται στο πλαίσιο της εργασίας, εστιάζοντας στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα μας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΠΗΓΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η έννοια «επιχειρηματική εκπαίδευση» χρησιμοποιείται στους εκπαιδευτικούς κύκλους του Ηνωμένου Βασιλείου και αφορά στην προσωπική ανάπτυξη, την νοοτροπία και τις ικανότητες εν αντιθέσει με τον όρο «εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα» ο οποίος αφορά στην δημιουργία μιας επιχείρησης και στην αυτοαπασχόληση. Οι άνθρωποι που εκτίθενται στην επιχειρηματικότητα συχνά εκφράζουν ότι έχουν περισσότερες ευκαιρίες να ασκήσουν δημιουργικές ελευθερίες, υψηλότερη αυτοεκτίμηση και γενικά μεγαλύτερη αίσθηση ελέγχου πάνω στη ζωή τους. Η εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες τρεις τουλάχιστον δεκαετίες. Οι παγκόσμιοι οργανισμοί που επικεντρώνονται στην έρευνα και την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα έχουν αυξηθεί σε δημοτικότητα και απήχηση, ενώ ο αριθμός των μαθημάτων στις εκπαιδευτικές βαθμίδες έχουν αυξηθεί κατά πολύ παγκοσμίως. Σε εθνικό επίπεδο, το πρόσφατο κανονιστικό πλαίσιο για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενισχύει τις δεξιότητες των μαθητών στο εν λόγω ζήτημα, ενώ και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τα ελληνικά πανεπιστήμια εισήγαγαν σχετικά μαθήματα, ενώ τα πιο πρωτοπόρα οργάνωσαν θερμοκοιτίδες για νεοσύστατες επιχειρήσεις (incubation centers) καθώς και γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας για την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Πραγματοποιήθηκε έρευνα ερωτηματολογίου που αποσκοπεί στο να διερευνήσει το επίπεδο γνώσεων της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα που παρέχεται από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και τα ελληνικά πανεπιστήμια. Το δείγμα της έρευνας είναι τυχαίο και αποτελείται από 20 άτομα κάτω των 40 ετών. Επιλέχθηκε τυχαίο δείγμα για να παρουσιαστεί η ολική γνώση των νέων Ελλήνων για την έννοια της επιχειρηματικότητας, να διερευνηθεί το εκπαιδευτικό υπόβαθρο σε αυτόν τον τομέα και να αναδειχθούν οι βαθύτερες γνώσεις σχετικά με το ποια θεωρούν ότι είναι τα κίνητρα και τα εμπόδια στις μέρες μας για την επίτευξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στον ελλαδικό χώρο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Είναι επιθυμητό οι τομείς της επιχειρηματικότητας και της εκπαίδευσης να αυξήσουν τη μεταξύ τους συνεργασία στο μέλλον, τόσο στο πλαίσιο της έρευνας όσο και της πρακτικής. Κανένας από τους τομείς δεν θα προοδεύσει πιθανότατα τις γνώσεις μας για τη θεωρία και την πρακτική της επιχειρηματικής εκπαίδευσης χωρίς τη βοήθεια και τη δεσμευμένη συνεργασία του άλλου. Η επιχειρηματική εκπαίδευση έχει δει παγκόσμια εκθετική ανάπτυξη στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στα άλλα επίπεδα εκπαίδευσης δεν έχει ακόμη παρατηρηθεί τέτοια ισχυρή ανάπτυξη, αλλά η ανάπτυξη βρίσκεται σε εξέλιξη με την άσκηση πολιτικής πίεσης στα εκπαιδευτικά ιδρύματα παγκοσμίως. Από το εύρος των απαντήσεων της έρευνας ερωτηματολογίου γίνεται κατανοητό ότι σε μεγαλύτερο ποσοστό το δείγμα θεωρεί ως εμπόδιο για την επιχειρηματικότητα την ελληνική οικονομική κρίση, την υψηλή φορολογία, και την πανδημία του COVID-19, και όχι ιδιαίτερα την ελληνική νομοθεσία και την παγκόσμια οικονομική κρίση. Από την άλλη, μεγαλύτερο ποσοστό θεωρεί ότι η τραπεζική δανειοδότηση των επιχειρήσεων αποτελεί ισχυρό κίνητρο για την δημιουργία επιχειρήσεων, όπως και η ύπαρξη ευρωπαϊκών προγραμμάτων συγχρηματοδότησης. Μετριοπαθείς ήταν το μεγαλύτερο ποσοστό απαντήσεων στο αν αποτελεί η πληροφόρηση από το κράτος για τα προγράμματα επιχειρηματικότητας κίνητρο για την δημιουργία επιχείρησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η υποστήριξη για την επιχειρηματικότητα δεν ήταν ποτέ πιο σημαντική από ό,τι είναι στις μέρες μας. Η ενίσχυση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης σε σχολεία, ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και πανεπιστήμια θα έχει θετικό αντίκτυπο στον επιχειρηματικό δυναμισμό των οικονομιών παγκοσμίως. Σύμφωνα με την έρευνα ερωτηματολογίου, παρατηρείται ότι το δείγμα δεν έχει επαρκή εκπαίδευση στο πεδίο της επιχειρηματικότητας, και ως αποτέλεσμα δεν γνωρίζει πως να κινηθεί ώστε να δημιουργήσει μια επιχείρηση. Προτιμάει να απευθυνθεί σε επαγγελματίες συμβούλους που θα του προτείνουν εργαλεία χρηματοδότησης και ευκαιρίες αυτοαπασχόλησης παρά να ενημερωθεί ο ίδιος μέσα από σεμινάρια και εκδηλώσεις που προσφέρουν γνώσεις και δεξιότητες για το επιχειρείν.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Entrepreneurship in education. (2022). Retrieved 29 June 2022, from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality-equity/key-competences-lifelong-learning/entrepreneurship>
- Heinonen, J. & Hytti, U. (2010). Back to basics: the role of teaching in developing the entrepreneurial university. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 11, 283-292.
- Kyrö, P. (2008). A theoretical framework for teaching and learning entrepreneurship. *International Journal of Business and Globalisation*, 2, 39-55.
- Mwasalwiba, E. S. (2010). "Entrepreneurship Education: A Review of Its Objectives, Teaching Methods, and Impact Indicators." *Education + Training* 52 (1): 20-47.
- O'Connor, A. (2013). A conceptual framework for entrepreneurship education policy: Meeting government and economic purposes. *Journal of Business Venturing*, 28, 546-563.